

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

8 november 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de omzendbrief BPA zonevreemde bedrijven

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de Vlaamse gemeenten en het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om wateroverlast te helpen voorkomen
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de radioactieve besmetting van het slib op de bodem van de Nete

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ondersteuning van initiatieven inzake herbruikbare drankverpakkingen

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aankoopbeleid IJzer- en Handzamevallei

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ongelukken in Sevesobedrijven

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Woensdag 8 november 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.16 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de omzendbrief BPA zonevreemde bedrijven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de omzendbrief BPA zonevreemde bedrijven.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag betreft inderdaad de omzendbrief BPA zonevreemde bedrijven. In het decreet op de ruimtelijke ordening is bepaald dat er een voorafname op het gemeentelijk structuurplanningsproces kan gebeuren om dringende problemen van ruimtelijke aard op te lossen. Het gaat daarbij dus om problemen die niet kunnen wachten op de afronding van het gemeentelijk structuurplanningsproces.

Daarom is de mogelijkheid geschapen een sectoraal BPA, een planologisch attest en/of een bedrijfs-BPA op te stellen. Mijnheer de minister, u hebt daaromtrent een omzendbrief opgesteld. Zowel het planologisch attest als het sectoraal BPA blijven natuurlijk ondergeschikt aan de doelstelling van het decreet : het uitbouwen van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, die rekening houdt met de kwaliteit van de ruimte en de draagkracht ervan. In principe blijven het dus uitzonderingen : voorafnames op die ruimtelijke planningsmethodiek. Het zijn geen instrumenten voor regularisatie.

In die zin is het te verdedigen dat bedrijven die beschikken over een lopende milieuvergunning, op voorwaarde dat er een ruimtelijke motivering is en op voorwaarde dat de ruimtelijke draagkracht niet wordt overschreden, voor uitbreiding een beroep kunnen doen op planologisch attest en/of BPA zonevreemde bedrijven. De vraag is echter hoever deze omzendbrief gaat. Het blijft immers zo dat het niet de bedoeling is om illegale activiteiten te regulariseren.

Mijnheer de minister, daarom heb ik de volgende twee vragen. Ten eerste, wat bedoelt men eigenlijk met 'niet behoorlijk vergunde bedrijven' die wel zouden kunnen worden opgenomen ? Ten tweede, op welke manier zullen niet in de vergunning opgenomen wijzigingen in gebruik geëvalueerd worden ?

Ik heb ten slotte nog een derde, bijkomende vraag. Ik ga ervan uit dat het de bedoeling blijft om veel eerder de structuurplanning te stimuleren dan de BPA's. In welke mate hebt u daar zicht op ? Hoe zit het in dat verband met het instrument BPA zonevreemde bedrijven ?

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de minister, ik wil gewoon een concrete vraag stellen. Een aantal gemeenten zijn volop bezig met het opmaken van een sectoraal BPA zonevreemde bedrijven. U weet dat en u stimuleert dat ook. Soms komt men echter tot de vaststelling dat de noodzakelijke wijziging te grondig is. Men verwees dan voor een bepaalde datum naar de procedure om aan gewestplanherziening te gaan doen.

Wat moet er vandaag in zo'n geval gebeuren ? Ik neem immers aan dat louter een gewestplanherziening niet meer van deze tijd is. Men zal waarschijnlijk een nieuw uitvoeringsplan moeten opstellen volgens de nieuwe regeling. Mijnheer de minister,

De Roo

kunt u daar een antwoord op geven ? Als u dit nu niet mondeling kunt geven, kunt u het misschien later schriftelijk. Voor mij is dat geen probleem.

De voorzitter : Dit is wel een afgeleide vraag. We moeten ervoor zorgen dat we niet te ver verwijderd raken van het eigenlijke onderwerp van deze vraag om uitleg.

De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat in deze omzendbrief geen sprake is van zonevreemde landbouwbedrijven. Hoe wordt dat dan opgelost in de toekomst ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik zal eerst de context schetsen. Het gaat hier om het herschrijven van de fameuze omzendbrief RO 97/01 van 27 februari 1997, die voor het eerst een kader aanreikte waarbinnen sectorale BPA's voor zonevreemde bedrijven konden worden opgestart.

Bij de praktische toepassing van deze omzendbrief is herhaaldelijk gebleken dat er zich problemen voordeden en dat een verduidelijking nodig was. Meer bepaald was er een verduidelijking of correctie nodig met betrekking tot het begrip 'al dan niet behoorlijke vergunningstoestand van de bedrijven'. Daarop kom ik straks terug. Er was ook verduidelijking nodig met betrekking tot de aard en het type van de bedrijven die in dergelijke sectorale BPA's zouden kunnen worden opgenomen.

Voorts was het ook zo dat de gemeentebesturen zich heel wat vragen stelden met betrekking tot de methodiek voor de opmaak van een dergelijk sectoraal BPA. Het ging met name om de vraag naar een betere omschrijving van het aspect 'de globale gemeentelijke benadering'.

We hebben ook een studie laten uitvoeren door Andersen Consulting. Daaruit is gebleken dat er duidelijk onvoldoende vooroverleg was ingebouwd bij de procedure voor de opmaak van die sectorale BPA's. De kwaliteitscontrole gebeurde niet tijdens het planningsproces, maar erna. Op het moment van de waarheid deden zich dan ook nogal pijnlijke zaken voor. Dat gebeurt ook vandaag nog altijd.

Ook met de zonevreemde bedrijven in stilzittende gemeenten was er een probleem. Dat heeft geleid

tot een versnelde invoering van het planologisch attest. Het was dan ook evident dat een en ander zou worden gebundeld en dat we zouden bekijken waar nu juist een sectoraal BPA nodig is en waar juist een planologisch attest. Voor welke bedrijven moet zoiets gebeuren en welke bedrijven komen daarvoor in aanmerking ?

Wat moeten we ons in de praktijk bij een planologisch attest voorstellen ? Naar de omzendbrief werd nogal uitgekeken. Toen we het wijzigingsdecreet aan de regering hebben voorgelegd, is er, gelet op de impact van deze omzendbrief, afgesproken dat ik de omzendbrief aan de Vlaamse regering zou voorleggen. Dat deed ik op 27 oktober 2000. De Vlaamse regering heeft akte genomen van deze brief en heeft mij de mogelijkheid geboden hem uit te vaardigen. De omzendbrief moet nog in het Staatsblad worden gepubliceerd, maar staat al op de internetsite van de administratie Ruimtelijke Ordening.

De omzendbrief is technisch en uitgebreid. Het gaat om elf bladzijden. Ik denk dat het interessant is dit document ter beschikking van de commissie te stellen. Op die manier kan iedereen zich snel en efficiënt met de inhoud vertrouwd maken. Het is vooral de bedoeling geweest om enkele anomalieën op het terrein uit te sluiten, om de processen te verbeteren en inhoudelijk weer te geven waarover het gaat.

Het uitgangspunt blijft het opstellen van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. Dit is het oplossingskader voor de volledige problematiek in verband met ruimtelijke ordening. Ik denk dat iedereen ondertussen wijs genoeg is om te weten dat dit alles niet op korte termijn kan worden uitgevoerd. Het tempo waarmee de zaken momenteel vorderen, is onvoldoende hoog. We zullen daar tijdens de begrotingsbesprekingen zeker nog op terugkomen en ik denk dat we naar formules moeten zoeken die een snellere afhandeling van de zaken bespoedigen.

Wij zullen ook op gewestelijk niveau initiatieven nemen, omdat gemeenten in verband met bepaalde deelaspecten niet in staat zijn om een visie te ontwikkelen. Ik denk aan een voorbeeld uit de economische sfeer. Ruimtelijke Ordening vraagt op een gegeven ogenblik aan een gemeente om een visie te ontwikkelen op de economische ruimtelijke ordening en dan moet er worden vastgesteld dat dit niet lukt.

Het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie is nu definitief van start gegaan en staat onder leiding

Van Mechelen

van professor Van Haverbeke. We hebben met deze laatste vanmorgen nog eens vergaderd over een aantal zaken. Wat zal de snelheid zijn ? Wat zijn de prioriteiten ? Waar moeten we over vier jaar staan ? Wat zal de insteek zijn in de nieuwe planningsperiode 2007 ? Deze vragen kwamen onder andere ter sprake.

De planningsperiode 2007 moeten we vandaag reeds beginnen voorbereiden. In verband met bedrijventerreinen is er vijf jaar nodig om een visie te ontwikkelen. Over ongeveer anderhalf jaar moeten we daarmee klaar zijn. Er is dus zeker een versneling nodig, en wij zullen dan ook op het gewestelijk niveau initiatieven nemen.

Ik denk dat deze omzendbrief de bedoeling heeft zaken mogelijk te maken in plaats van zaken onmogelijk te maken. Het is een poging om een tegemoetkoming te doen aan bedrijven in exploitatie en om te trachten hen op een duurzame manier een ruimtelijke context te bieden binnen dewelke zij kunnen blijven functioneren. Er kan natuurlijk ook in alle duidelijkheid worden gesteld dat verder blijven functioneren niet kan. De bedoeling is klaarheid scheppen waar het gaat. De administratie Ruimtelijke Ordening heeft trouwens de opdracht gekregen om de omzendbrief op die manier te interpreteren.

Met betrekking tot te grootschalige initiatieven blijft het natuurlijk zo dat iedereen op zijn terrein moet blijven opereren. In de omzendbrief wordt dan ook heel uitdrukkelijk gesteld dat het hier om een bevoegdheid gaat van een bovenliggend niveau. Ik denk daarbij aan de provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen of de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. De gewestplannen zijn geschiedenis.

Wij hebben nu een aantal zeer concrete initiatieven opgestart om de eerste gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in werking te doen treden. Daar bestaat geen methodologie of procedure voor. We hebben enkel de decretale context. Er is echter afgesproken met de directeur-generaal Ruimtelijke Ordening om een aantal kleinere gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen te maken om het mechanisme op gang te brengen en om na te gaan hoe de Raad van State zal oordelen over een aantal stappen en procedures die we zullen hanteren. We zullen dit doen naar aanleiding van noodzakelijke infrastructuurwerken, waardoor we de metho-

die kunnen testen en die zo snel mogelijk kunnen veralgemenen.

Provincies moeten een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan opstellen, meer bepaald met betrekking tot de problematiek van bedrijven en bedrijventerreinen. Zolang ze niet beschikken over een dergelijk structuurplan, hebben wij in het wijzigingsdecreet gesteld dat de provinciale bevoegdheid dienaangaande aan het gewest kan worden overgedragen. Dat kan dus in de plaats van de provincies handelen.

Met betrekking tot de concrete vragen van mevrouw Vertriest lees ik voor uit de interpretatie die daarvoor wordt voorbehouden. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik bij de tekst blijf. Hij zou immers kunnen worden gebruikt bij de beoordeling door de administraties, door de gemeentes en door de andere niveaus.

De eerste vraag van mevrouw Vertriest luidde wat de minister bedoelt met niet behoorlijk vergunde bedrijven die wel zouden kunnen worden opgenomen. Het betreft hier enkel de stedenbouwkundige vergunningen. Juridisch gezien kan er enkel een onderscheid worden gemaakt tussen een bedrijf dat stedenbouwkundig vergund is, en een bedrijf dat stedenbouwkundig niet vergund is.

Een stedenbouwkundig vergund bedrijf is een bedrijf dat beschikt over alle noodzakelijke stedenbouwkundige vergunningen, en dus voor alle uitgevoerde vergunningsplichtige werken en functiewijzigingen een bouwaanvraag heeft ingediend en een vergunning heeft bekomen. Dit wordt uiteraard beoordeeld op grond van wat op het moment van de werken vergunningsplichtig was. Een wederrechtelijk uitgevoerd werk, waarvoor achteraf een regularisatievergunning werd bekomen, wordt eveneens beschouwd als vergund.

Alle andere bedrijven kunnen niet ten volle als stedenbouwkundig vergunde bedrijven worden beschouwd. Er kan echter wel een onderscheid worden gemaakt al naargelang van de ernst van het niet vergund zijn. Hier speelt de interpretatie mee die we geprobeerd hebben te omschrijven.

Een volledig niet-vergund bedrijf is een bedrijf dat over geen enkele stedenbouwkundige vergunning voor zijn bedrijfsgebouwen beschikt, en waarvan kan worden aangetoond dat minstens een aantal werken of een functiewijziging op het ogenblik van de werken vergunningsplichtig was.

Van Mechelen

Een niet behoorlijk vergund bedrijf is een bedrijf waarvan slechts een deel beschikt over de vereiste stedenbouwkundige vergunningen, vergunningsplichtige werken en functiewijzigingen inbegrepen. Het gaat bijvoorbeeld om bedrijven met grote stapelplaatsen in open lucht, of die in belangrijke mate zijn afgeweken van de oorspronkelijke vergunning.

Een grotendeels behoorlijk vergund bedrijf is een bedrijf waarvan slechts een zeer minimaal deel niet voorzien is van de vereiste stedenbouwkundige vergunningen. In grote bedrijfscomplexen werden vaak omwille van omstandigheden, bijvoorbeeld om te voldoen aan de Vlarem-reglementering, zaken bijgeplaatst, die echter niet vergund zijn, en waarvoor ten tijde van de werken een vergunning had kunnen worden bekomen. Het gaat dan om wijzigingen die qua ruimtelijke impact – volume, hoogte, uitzicht, globale inplanting, en aard van de activiteiten – niet verschillen van hetgeen wel vergund werd. Uiteraard wordt hierbij ook rekening gehouden met de aspecten duurzame ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke draagkracht, en ruimtelijke kwaliteit. Het is irrelevant of voor die kleine wijzigingen of uitbreidingen vandaag wel of niet een stedenbouwkundige vergunning kan worden verkregen.

Als moet worden onderzocht of zo een bedrijf in aanmerking zou kunnen komen om opgenomen te worden in een sectoraal BPA, dan zou volgens de interpretatie van 1997 strikt genomen negatief geoordeeld worden omdat er overtredingen werden begaan. Het gezond verstand zegt echter dat een bedrijf, indien er in tempore non suspecto een vergunning verstrekt had kunnen worden, mee opgenomen moet kunnen worden in een sectoraal BPA. Dat is immers iets geheel anders dan zaken die gebouwd zijn zonder vergunning, en waar bedrijfsactiviteiten werden gestart, waarvoor men nu probeert via de omweg van het sectoraal BPA vooralsnog een soort regularisatie te bekomen. We mogen het kind niet met het badwater weggooien, maar moeten de billijkheid laten meespelen, en een onderscheid maken tussen een vergund bedrijf, een niet vergund bedrijf, en een grotendeels behoorlijk vergund bedrijf.

In elk geval wordt bij de ruimtelijke afweging vertrokken van de bestaande stedenbouwkundig vergunde delen van de bedrijfsvoering. De formulering van de ontwikkelingsmogelijkheden van een bedrijf dat wordt opgenomen in een deelplan, kan

enkel uitgaan van het bestaande stedenbouwkundig vergund deel.

Indien er uitgaande van de ruimtelijke afweging een uitbreiding mogelijk blijkt, die toelaat een aantal niet vergunde werken te regulariseren, dan kan dit enkel een gevolg zijn, en nooit het doel van het planningsproces. Dat past in de logica van het gezond verstand bij de appreciatie van dit soort van bedrijvigheden. Ook de Raad van State heeft in een aantal arresten gesteld dat een plan niet mag zijn opgemaakt onder druk van voldongen feiten.

Ik ken trouwens een aantal sectorale BPA's waarin zulke bedrijven zijn opgenomen mits duidelijk afspraken, bijvoorbeeld omtrent sloping van enkele delen. Het is een mes dat aan twee kanten snijdt. Het kan namelijk leiden tot een spontane regularisatie en sanering van de bedrijfssite.

Een andere vraag was op welke manier een niet in de vergunning opgenomen wijziging in gebruik geëvalueerd zal worden. Enkel bedrijven die vanuit stedenbouwkundig oogpunt volledig niet-vergund zijn, komen niet in aanmerking voor een opname in een sectoraal BPA of een bedrijfs-BPA. Dat sluit aan bij mijn vorig antwoord. Een bedrijf dat echter beschikt over een stedenbouwkundige vergunning voor het bedrijfsgebouw, maar niet voor een vergunningsplichtige functiewijziging, en waarvan duidelijk is dat de functiewijziging gebeurde na 30 augustus 1984, is een niet behoorlijk vergund bedrijf. De opname van zo een bedrijf in een sectoraal BPA of een bedrijfs-BPA kan worden overwogen in de globale gemeentelijke benadering en in de ruimtelijke afweging per bedrijf. We creëren daarmee een marge voor een overweging, weliswaar gevolgd door de immer strenge controle door de Brusselse ambtenaar.

Para-agrarische bedrijven, agrarisch toeleverende, of agrarisch verwerkende bedrijven kunnen eveneens worden opgenomen in een sectoraal BPA. Daarbij zal er echter zeer zorgvuldig worden toegezien op welke lading de vlag dekt. Ik ken dus jammer genoeg in de praktijk ook een aantal voorbeelden waarbij men in de initiële vergunningsaanvraag duidelijk para-agrarisch was, maar waarbij men eigenlijk met de waarheid een loopje heeft genomen. Wat mij betreft, komen die op zeer korte termijn dus niet in aanmerking. Voor de gevallen waarbij echter duidelijk kan worden aangetoond dat het te goeder trouw is dat een aantal activiteiten zich hebben ontplooid, heb ik aan mijn administratie gevraagd om daar zo mogelijk wel rekening mee te houden bij het opmaken van sectorale BPA's.

Van Mechelen

Ik wil wel het volgende duidelijk stellen. Het gaat hier over instrumenten : niet meer, maar ook niet minder. Een sectoraal BPA is absoluut geen doel op zichzelf. Het moet kaderen binnen die globale filosofie. Ik stel alleen vast dat we er volgens mij niet zullen komen, of er zou een enorme versnelling moeten komen. Er zal inbreng moeten zijn vanuit alle beleidsniveaus, niet het minst ook vanuit de provinciale niveaus. We moeten dat proces voortzetten. We mogen zeker geen signalen geven dat we termijnen gaan verlengen.

We moeten vooruit met de sectorale BPA's. Ik stel vast dat steeds meer gemeenten er toch aan beginnen. De verkiezingen zullen ongetwijfeld wel voor enige vertraging gezorgd hebben. Nu 8 oktober echter voorbij is, heb ik de indruk dat men toch probeert om een aantal zaken met een visie recht te trekken.

We moeten ook proberen om het instrument operationeel te maken. De rigiditeit van een aantal bepalingen mag er niet toe leiden dat men niet door gaat. Voor mij is het dus een positief instrument, dat in een heel aantal gevallen aanleiding geeft tot saneringen en tot visievorming over bedrijfsactiviteiten in een bepaalde gemeente. Wat dat betreft, is dit eigenlijk de perfecte stap in de richting van een globale gemeentelijke ruimtelijke planning. Ik bekijk het dus meer en meer als een positief instrument. We moeten hoe dan ook de gemeentebesturen enige ademruimte geven om te proberen ermee te 'landen'.

Het spreekt voor zich dat deze omzendbrief een kader aanreikt. Het is niet uitgesloten dat we hem aanpassen als we op het terrein moeilijkheden vinden of als we interpretatieproblemen ondervinden.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Toch heb ik nog een aantal opmerkingen. U zegt dat het wel goed is dat steeds meer gemeenten met sectorale BPA's bezig zijn, maar doordat de structuurplannen niet zo snel lopen als verwacht, ontstaat toch ook wel een gevaar. Het is uw bedoeling om met die structuurplanning een globaal pakket te maken, met een afweging van de verschillende sectoren. Door een versnelling bij de sectorale BPA's, wordt dat toch wel scheefgetrokken. In die zin moeten we inderdaad misschien naar het begrotingsdebat kijken. Op welke manier kunnen de

structuurplanningsprocessen toch versneld worden om dat globaal beeld voor ogen te blijven houden ?

Wat betreft de verschillende categorieën van niet-vergund bedrijf wil ik toch wel vragen of ik het goed heb begrepen.

Minister Dirk Van Mechelen : Wat de laatste vraag betreft, zal ik u de tekst van het antwoord bezorgen. Ik wil wel reageren op uw eerste vraag. Zal de ene sector nu bij wijze van spreken in een versneld tempo een soort bevoordeling krijgen in de ruimtelijke afwegingen die op gemeentelijk niveau gemaakt moeten worden ? Ik kan u geruststellen. Samen met mijn medewerkers heb ik net voor de recesweek ruim overleg gepleegd met de Vlaamse minister van Leefmilieu en haar medewerkers. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt, zowel met betrekking tot de afbakeningsprocessen waarmee ikzelf vanuit ruimtelijke ordening bezig ben, als met betrekking tot de processen die moeten worden verricht in het kader van het RSV, het natuurdecreet, landbouw, VEN-, GEN- en GENO-gebieden.

Als ik zie wat er bij de administratie en op gewestelijk niveau klaar is om geïmplementeerd te worden, hoeft u zich niet ongerust te maken dat één bepaalde sector voorsprong zou nemen. Maakt u zich niet ongerust. Ook de anderen zijn bijzonder intensief bezig met deze problematiek. Ze zullen ook de gemeenten mee kunnen ondersteunen. Gemeenten hebben meestal hun eigen GNOP's : gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen. Ik zie echter ook waarmee Natuur en het Instituut voor Bosbeheer klaar zijn. De grote bosstructuren zijn zo goed als klaar. Er is een visie op de VEN-gebieden. Men is nu bezig met de GEN's en de GENO's.

Dat is wat ik daarnet bedoelde toen ik zei dat men vanuit gewestelijk niveau instrumenten kan leveren aan de gemeenten om bij wijze van spreken te implementeren in gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. Vanuit de respectieve departementen kunnen we er vrij snel voor zorgen dat die grote evenwichten tussen wonen, werken, mobiliteit, natuur en economie in de loop van de volgende jaren ingebouwd worden in de vorming van onze ruimtelijke visie. Op die manier kunnen we tot een goed resultaat komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan De Roo tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de Vlaamse gemeenten en het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Roo tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de Vlaamse gemeenten en het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is voor iedereen duidelijk dat de opdracht voor de nieuwe gemeentebesturen er vanaf nu onder meer in zal bestaan om het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in elke gemeente in de praktijk te brengen. Dit betekent dat het nieuwe denken van het RSV moet worden omgezet in gemeentelijke plannen en beleidsdaden, en dat het nieuwe juridische kader van het decreet zal worden geoperationaliseerd.

De uitvoering van het RSV houdt echter meer in dan een vlot draaiende planningsmolen. Concrete projecten zullen de resultaten zichtbaar maken op het terrein. Bovendien vragen enkele dringende problemen zoals zonevreemde woningen, zonevreemde bedrijven en zonevreemde sport- en jeugdaccommodaties om een snelle oplossing. De meest opvallende vernieuwing in het decreet is dat de gemeenten in de toekomst zelfstandig de vergunningen zullen uitreiken, zonder voorafgaand bindend advies van een gewestelijk ambtenaar. Vele burgers denken dat dit reeds van toepassing is, maar de gemeenten moeten de randvoorwaarden nog invullen. Dat is nog bijna nergens gebeurd. Om die grotere verantwoordelijkheid te kunnen opnemen, moet de gemeente voldoen aan belangrijke voorwaarden. Vele gemeenten vrezen echter dat een termijn van vijf jaar onvoldoende zal zijn om aan al deze randvoorwaarden te voldoen. Die termijn is voor een deel al voorbij.

Het structuurplan en het decreet in de praktijk brengen, zal geen eenvoudige opdracht zijn. De ervaringen van de voorbije jaren en de stand van zaken in het werkveld leren dat er ons heel wat hindernissen wachten. Het ontwikkelen van ruimtelijke structuurplannen op de drie niveaus blijkt een gigantische opdracht.

Daarnaast moet er tegelijkertijd werk worden gemaakt van ruimtelijke uitvoeringsplannen en van snelle oplossingen voor dringende problemen zoals zonevreemde woningen en zonevreemde bedrijven. Die verschillende planningsprocessen vragen bovendien een onderlinge afstemming. Dit vereist veel overleg tussen de betrokken bestuursniveaus. Het vergt bovendien een intense communicatie met de bevolking. De uitvoering op het terrein mag niet achterblijven. Anders dreigen de ontwikkelingsperspectieven en taakstellingen dode letter te blijven.

Ook het operationeel maken van het decreet zal grote inspanningen vragen. De grote verantwoordelijkheid van de gemeenten vereist een versterking van de gemeentelijke diensten. Men moet bijkomende ambtenaren aanwerven. De praktijk leert echter dat die niet te vinden zijn op de markt, maar toch moet men eraan voldoen, want anders is men niet in orde met een van de voorwaarden om een gemeentelijk structuurplan op te maken en zo de diensten zelf onafhankelijker adviezen te laten geven aan het college van burgemeester en schepenen.

Het beschikken over deskundig personeel is dus een immens probleem. Dat heeft te maken met de schaarste op de arbeidsmarkt en het ontbreken van bijscholingsmogelijkheden. Een grote dossierbehandeling en transparante informatie voor de burger vragen bovendien een belangrijke inspanning op het vlak van informatisering. De kosten zijn enorm voor de gemeenten als men alle plannen wil opmaken. Er zijn onder meer de personeelskosten en de informaticakosten.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende concrete vragen. Wat zijn uw concrete plannen en die van de Vlaamse regering om de gemeenten financieel te steunen in dit noodzakelijke hervormingsproces en planningsproces ? Ik heb het dan over de opmaak van een structuurplan per gemeente, BPA's, zonevreemde bedrijven, zonevreemde sportaccommodaties, inrichting lokale bedrijventerreinen, enzovoort. Onder welke voorwaarden zullen de gemeenten concrete financiële ondersteuning genieten ? Vanaf wanneer gaan deze aangekondigde maatregelen in ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, als een gemeente werk maakt van haar structuurplan, zal ze sowieso al veel minder middelen en plannings moeten doen via BPA's. Daarom werkt men best via de structuurplanning. Als men dat versnelt, kan men al heel wat problemen oplossen.

De heer Johan De Roo : Dat is waar voorzover de opmaak van het structuurplan de dringende problemen ook dringend zou kunnen oplossen. Er zijn bedrijven die dringende oplossingen vragen. U weet dat de opmaak van een structuurplan minstens drie jaar duurt.

De voorzitter : We zullen hierop nu niet dieper ingaan, maar ons beperken tot het onderwerp van deze vraag om uitleg.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik denk dat we dit in de loop van de komende weken verder zullen bespreken. Dit is immers typisch een vraag met betrekking tot financiële voorzieningen die al dan niet door de regering worden aangereikt. We zullen dit debat voeren bij de begrotingsbesprekingen.

De concrete plannen van de regering vinden hun decretale basis in het decreet op de ruimtelijke ordening, dat vorig jaar werd aangepast. Binnen de perken van de begrotingskredieten komt dit neer op de volgende financiële ondersteuning voor de gemeenten met betrekking tot hun nieuwe taken. Er zitten eigenlijk drie grote opdrachten in het decreet vervat.

Ten eerste is er de financiële ondersteuning met betrekking tot het opmaken van ruimtelijke structuurplannen – de fameuze gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen – en ter uitvoering daarvan ruimtelijke uitvoeringsplannen, en in een overgangperiode tot 1 januari 2003 ook nog plannen van aanleg. Ten tweede is er het opmaken van het eerste vergunningenregister en het eerste plannenregister. Ten derde is er de opleiding van gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren en de betaling van deze ambtenaren in de kleinere gemeenten.

De concrete voorwaarden voor de toekenning van deze subsidies worden vastgelegd in uitvoeringsbesluiten, die goedgekeurd moeten worden door de Vlaamse regering. Ik overloop kort de stand van zaken voor elk van deze vormen van financiële ondersteuning.

Het eerste initiatief betreft de financiële ondersteuning voor de opmaak van ruimtelijke structuurplannen en de uitvoering daarvan. Op de begroting 2000 werd hiervoor een budget ingeschreven. De opmaak van dit besluit vereiste het nodige overleg en discussie, teneinde een evenwichtig voorstel te kunnen concipiëren, dat onder meer kon rekenen op de steun van de VVSG en van andere instellingen. Dit voorstel werd bij besluit van de Vlaamse regering op 20 oktober jongstleden definitief goedgekeurd teneinde dit jaar nog een aanzienlijk deel van het beschikbare budget te kunnen benutten.

De kogel is dus door de kerk. Ik geloof dat we wel zeven versies hebben voorgelegd aan de inspectie van Financiën vooraleer we groen licht hebben gekregen. We proberen daar echt evenwichten in aan te brengen. Daarbij houden we rekening met twee grote parameters : het bevolkingsaantal en de oppervlakte van de gemeente. We hebben een tabel gemaakt van wat dit voor de respectieve gemeenten zou kunnen betekenen.

Vanuit de administratie Ruimtelijke Ordening zijn die opdrachten gegeven om de gemeenten die begonnen zijn met de opmaak van ruimtelijke structuurplannen, te vragen zo snel mogelijk een subsidieaanvraag in te dienen. Op die manier kunnen we dit jaar de beschikbare kredieten maximaal alloceren en vastleggen. Hierdoor vermijden we dat we deze middelen verliezen voor het jaar 2000.

Drie soorten van gemeentelijke initiatieven komen volgens dit besluit in aanmerking voor subsidie. Het betreft ten eerste een subsidie voor de opmaak van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Ten tweede zal het afhankelijk van de uitvoering van de opties in een ruimtelijk structuurplan vanaf 1 januari 2001 ook mogelijk zijn om voor bepaalde categorieën van ruimtelijke uitvoeringsplannen een subsidie aan te vragen. Het spreekt vanzelf dat dit enkel kan gebeuren in die gemeenten waar een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is goedgekeurd. Door de selectie van een beperkt aantal categorieën willen we de gemeenten aanzetten tot de opmaak van die soorten van plannen. Het betreft plannen ter inrichting van de open ruimte, plannen ter inrichting van samenhangende delen van het woongebied, plannen ter inrichting van lokale bedrijventerreinen, sectorale plannen voor zonevreemde bedrijven en sectorale plannen voor sport-, recreatie- en jeugdinfrastructuur. Die komen dus voor subsidiëring in aanmerking.

In een overgangperiode tot 1 januari 2003 laat het besluit toe dat gemeenten die nog niet beschikken

Van Mechelen

over een goedgekeurd gemeentelijk structuurplan, een subsidie aanvragen voor gemeentelijke plannen van aanleg – de klassieke BPA's -, die qua concept en doelstelling overeenstemmen met de vermelde categorieën van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Hiervoor gelden wel de volgende randvoorwaarden. Er dient een ruimtelijke afweging te gebeuren op basis van de principes en de ontwikkelingsperspectieven van het RSV, en de gemeenteraad moet beslist hebben tot het opmaken van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Een gemeente die niet is gestart, en er nog vlug een BPA wil doordrukken, komt dus niet in aanmerking. Ze moeten eerst met hun ruimtelijke structuurplanning beginnen vooraleer we eventueel BPA's zullen ondersteunen. Het moet uiteraard ook passen in een algemene visie. De gemeente moet in voorkomend geval de opmaak van het plan van aanleg verantwoorden op basis van de bepalingen van het voorontwerp of ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De bedragen van de subsidies die we geven voor de BPA's worden in dat geval gehalveerd ten opzichte van de bedragen die we geven voor ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het besluit dat de voorwaarden vastlegt voor de opmaak van de eerste plannen- en vergunningsregisters is voor het ogenblik in voorbereiding. De definitieve versie is bijna klaar en zal in de loop van november 2000 worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. De subsidie bestaat uit een forfaitair deel en een bijkomende financiële bijdrage in functie van het aantal opgenomen vergunningen of plannen. Er worden met andere woorden kwantitatieve elementen bij de subsidiebepaling betrokken. In de begroting van 2001 is hiervoor reeds in een initieel bedrag voorzien van 64 miljoen frank.

Het besluit waarin de voorwaarden worden vastgelegd inzake de tussenkomst en de opleidingskosten van stedenbouwkundige ambtenaren en de betaling ervan in kleinere gemeenten, is in voorbereiding bij de administratie Ruimtelijke Ordening. In de begroting 2001 is daarvoor in een budget van 95 miljoen frank voorzien. Inzake de opleiding van de stedenbouwkundige ambtenaren wordt momenteel binnen Arohm volop gewerkt aan de voorbereiding van een opleidingsprogramma voor gemeentelijke en provinciale ambtenaren. We kunnen er dus begin volgend jaar mee starten. Met dit kortetermijnopleidingsprogramma wil ik uitvoering geven aan artikel 22 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 mei 2000 tot vaststelling van de

voorwaarden waaraan personen moeten voldoen om als ambtenaar Ruimtelijke Ordening te worden aangesteld. Hierin wordt gesteld dat er een opleidingsprogramma zal worden georganiseerd voor de gemeentelijke en provinciale stedenbouwkundige ambtenaren die zijn aangesteld door toepassing van artikel 11 van dat besluit. Dat is een overgangsbepaling voor personeelsleden met ervaring, maar zonder diploma ruimtelijke ordening.

Het opleidingsprogramma wordt afgesloten met een test. De opleiding wordt voor de eerste keer georganiseerd ten laatste in het voorjaar 2001. De bedoeling is dat ze minstens tweemaal wordt georganiseerd. Het opleidingsprogramma laat dus toe dat gemeentelijke en provinciale ambtenaren met ervaring maar zonder diploma ruimtelijke ordening, aangesteld kunnen worden als stedenbouwkundig ambtenaar, mits het volgen van dit opleidingsprogramma. Het programma beslaat aanzienlijk minder uren dan de bestaande reguliere opleidingen voor ruimtelijke ordening en zal daarom ook een gedeeltelijke oplossing bieden voor de problemen op de arbeidsmarkt en het aangehaalde gebrek aan bijscholingsmogelijkheden.

Inzake de informatisering kan ik nog melden dat de nodige inspanningen worden geleverd in functie van het maximaal vereenvoudigen van de taken van de gemeenten. Zo plan ik op zeer korte termijn de aankoop van de nieuwe digitale topografische kaarten van het NGI, die als gemeenschappelijke basislaag kunnen dienen voor zowel gemeente, provincie als Vlaams Gewest. Ik moet eerlijk zeggen dat OC-GIS-Vlaanderen uitstekend werk levert. Op dit ogenblik wordt er geprobeerd het leven van de gemeenten zo gemakkelijk mogelijk te maken. Er is trouwens een kleine cel van ambtenaren binnen Arohm die daaraan meewerkt.

Ik heb nu reeds een eerste antwoord gegeven op uw vraag met betrekking tot de financiële ondersteuning. U weet dat ik reeds geruime tijd aandrang bij de minister van Openbaar Ambt en de minister van Tewerkstelling om de gemeenten ook fysisch te ondersteunen. Ik denk immers dat de beste ondersteuning die we kunnen geven een bijkomend tewerkstellingsproject is, waarbij mensen met een diploma secundair onderwijs beschikbaar worden gesteld voor het opstellen van deze registers.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik heb nog een concrete vraag. Aan uw voorgangers is meermaals gevraagd

De Roo

wat het verstandigste is dat men als gemeente kan doen : beginnen met de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan of wachten tot het provinciaal structuurplan klaar is. Daar hebben zij altijd vaag op geantwoord.

Er zijn gemeenten die inderdaad een principiële beslissing hebben genomen en overgegaan zijn tot het maken van een ruimtelijk structuurplan. Dat is echter niet altijd ver gevorderd. Ondertussen is men begonnen met het opmaken van een BPA-zonevreemde bedrijven.

Er wordt nu de datum 1 januari 2001 vooropgesteld. Sommige gemeenten zullen inderdaad voor 2001 in de eindfase kunnen komen voor het BPA-zonevreemde bedrijven, andere gemeenten niet. Komen die laatste dan in aanmerking voor ondersteuning of niet ? Als zij niet in aanmerking komen, zou dat de omgekeerde wereld betekenen, omdat ze precies het heft in handen hebben genomen om die dringende problemen met bedrijven op te lossen, in afwachting van het ruimtelijk structuurplan van de gemeenten en de provincies. Het zou toch spijtig zijn dat door een zeer strikte hanteling van die datum, een aantal gemeenten die inspanningen hebben gedaan, in de kou zouden blijven staan, terwijl zij eigenlijk voorttrekkers zijn.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik snap het probleem. Ik verwijs naar artikel 16. Dat zegt dat in afwijking van artikels 2, 8 en 9, de subsidie voor de opmaak van gemeentelijke plannen van aanleg die qua concept en doelstelling overeenkomen met de in artikel 8 bedoelde ruimtelijke uitvoeringsplannen tot 1 januari 2003 kan worden aangevraagd. Ik denk dat artikel 16 een concrete oplossing aanreikt. Ik heb steeds gemeend dat met wat u zegt, rekening is gehouden, maar zonder een technische lezing van de tekst kan ik daar niet met zekerheid op antwoorden. We komen er bij de begroting zeker op terug. Het lijkt me echter evident dat gemeenten die inspanningen doen, worden gesteund op voorwaarde dat er een brede visie op ruimtelijke ordening binnen die gemeenten leeft.

Er worden elke week sectorale BPA's goedgekeurd en wat visie betreft, kan ik u zeggen dat er vaak puik werk wordt geleverd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om wateroverlast te helpen voorkomen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over maatregelen om wateroverlast te helpen voorkomen.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Door de grote hoeveelheid neerslag die er het afgelopen jaar in ons land is gevallen, werd duidelijk dat vele gemeenten en steden de grote hoeveelheden water niet aankunnen. Het werd eens te meer duidelijk dat we de volgende jaren naar oplossingen moeten zoeken om woningen en inboedels te behoeden voor overstromingen. De minister stelde reeds enkele alternatieve oplossingen voor. Zo is er de waterdoorlatende klinker. De minister volgt in dit verband de stellingen van professor Hermy, landbouwkundige aan de KUL. Hij zegt dat het regenwater zolang mogelijk moet worden vastgehouden op de plaats waar het valt. Zo krijgt het de kans om langzaam in de bodem te sijpelen. De bodem kan dan als een spons werken.

Ook het afkoppelingsbeleid kon op veel bijval rekenen. Hergebruik van regenwater als spoelwater van toiletten valt inderdaad te promoten. Op die manier besparen we drinkwater en wordt het regenwater gebruikt. Anders wordt het onmiddellijk afgevoerd via de riolen.

Voor het ogenblik zijn er nieuwe initiatieven waarbij een groene dakbedekking wordt voorgesteld. Ik bedoel hiermee wel degelijk begroeiing met planten. Ik heb mij hierover verder geïnformeerd en ik ben tot de conclusie gekomen dat dit gegeven de nodige aandacht verdient omdat het gemakkelijk uitvoerbaar en relatief goedkoop is. Bovendien kan het een impact hebben op de problematiek van de wateroverlast.

Het aanleggen van daktuinen op platte daken heeft behalve een waterabsorberende functie ook een esthetische functie. Het oogt immers mooi tussen al het beton. In uw eigen stad Gent is nog niet zolang

Van den Eynde

geleden het dak van het OCMW bekleed met planten. Het initiatief zal u dus zeker bekend zijn.

Groene dakbedekking heeft een aantal bijkomende voordelen, zoals isolatie. Bovendien werkt de groene begroeiing geluidsabsorberend, wat voor café's en dancings geen slechte zaak zou zijn.

Nieuwe initiatieven kunnen uiteraard goed klinken en krijgen zo nu en dan eens aandacht van de media, zeker als er bij zulke projecten de mogelijkheid tot subsidiëring bestaat. Mijn vraag is echter hoe het staat met de uiteindelijke uitvoering. Daarom stel ik de volgende concrete vragen.

Welke zijn volgens de minister de oorzaken van de wateroverlast die we de jongste jaren meemaken ? Welke oplossingen stelt de minister voor om de wateroverlast te beperken ? Kunnen kleinschalige initiatieven uw goedkeuring en waardering krijgen ? Heeft u weet van studies en rapporten in verband met die groene dakbegroeiing en de invloed ervan op wateroverlast ? Bestaan er naast het project in Gent grote projecten van dakbegroeiing in ons land en in het buitenland ? Hoever staat de minister met het uitvaardigen van premies voor klinkers ? Zullen individuen die een daktuin aanleggen ook op steun kunnen rekenen ? Is uw initiatief om subsidies te geven voor die waterdoorlatende klinkers enkel gebaseerd op de stellingen van die professor of ook op andere bevindingen ? Op welke manier denkt de minister de gemeentebesturen te kunnen motiveren ? Denkt u niet dat de uitbreiding van een gemeentelijke milieuconvenant hierbij kan worden ingezet ?

Mevrouw de minister, bij de renovatie van het Huis der Vlaamse Parlementsleden kan misschien ook eens worden gedacht aan een daktuin.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijn vraag is iets algemener en ik richt me eigenlijk tot de hele Vlaamse regering. In Engeland zijn er voor het ogenblik ook overstromingen.

Hoe is men van plan de wateroverlast in zijn algemeenheid aan te pakken ? Vorig jaar hebben we naar aanleiding van de overstromingen minister Stevaert ondervraagd. Ik neem aan dat hij de coördinerende minister in deze problematiek is. De ongerustheid duikt echter opnieuw op. In de krant las ik dat in een rapport over klimaatveranderingen wordt beweerd dat er in onze streken geen enkele

woning meer kan bijkomen, omdat elke bijkomende belasting door bewoning bijkomende problemen in verband met wateroverlast zal creëren. Waar kan men nog bouwen ? Waar kan men nog wachtbekkens maken ? Dat is een meer wetenschappelijke invalshoek. De vragen hebben betrekking ook op de ruimtelijke ordening.

Er is dan nog de verdieping van de Westerschelde. Ook daarover is recent weer heel wat te doen geweest in verband met het opstuweffect en de mogelijke gevolgen voor het hinterland. Dat moet ons toch ook verontrusten ?

Er zijn ongetwijfeld heel wat concrete maatregelen die de minister van Leefmilieu kan nemen. Mijn vraag is echter of er binnen de regering een plan bestaat om deze problemen te verhelpen en dat de verschillende ministeriële bevoegdheden overstijgt.

De voorzitter : Gisteren werd in het radioprogramma 'De wandelgangen' over de wateroverlast in Engeland gesproken. Een medewerker van het Waterbouwkundig Instituut uit het Antwerpse zei dat de neerslag daar van uitzonderlijke aard is. Alle initiatieven die op stapel staan in Vlaanderen zouden een dergelijke wateroverlast moeilijk de baas kunnen.

De huidige hoeveelheid neerslag in Engeland komt eens om de driehonderd jaar voor. Er bestaan dan ook geen juiste statistieken over. De zojuist genoemde medewerker van het waterbouwkundig instituut zei ook dat er geen oorzaken op klimatologisch vlak aan de basis liggen. Hij trapt de deur van de klimaatswijziging als oorzaak voor de overvloedige neerslag dus wat dicht.

Dit is in ieder geval een zeer fundamentele discussie.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik heb dat programma ook gehoord, maar ik denk toch dat we nog steeds rekening moeten houden met de stijging van de zeespiegel, zeker in laaggelegen gebieden zoals de onze. In die zin was ik wat verwonderd over wat die persoon kwam te vertellen. In Nederland heeft de Wetenschappelijke Raad reeds twee jaar geleden een prognose gemaakt waarbij met verschillende scenario's rekening werd gehouden. Ik denk dat het niet slecht zou zijn voor Vlaanderen ook eens een dergelijke oefening te maken.

Volgens het Internationaal Instituut voor Klimaatwijziging mogen we een stijging van de zeespiegel

Vertriest

verwachten. We kunnen dan toch eens bekijken wat dat voor onze waterhuishouding zou betekenen. Eens om de driehonderd jaar valt er inderdaad uitzonderlijk veel neerslag, maar als er een stijging van de zeespiegel zit aan te komen, dan zal die toch invloed hebben.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zal eerst op de eerste en de tweede vraag antwoorden. Zo zullen de vragen van de heer Coens reeds een gedeeltelijk antwoord krijgen.

Er is een groot wateroverlastprobleem. Een klein initiatief zoals dakbegroeiing is maar een oplossing uit de brede waaier aan oplossingen die we zullen nodig hebben. Het gaat immers om een complex probleem.

De regen is de basis van het probleem. Wateroverlast wordt immers veroorzaakt door immense hoeveelheden neerslag. Over het feit of er al dan niet een toename van de hoeveelheid neerslag is, wil ik me niet uitspreken. Vergelijkingen met bijvoorbeeld honderd jaar geleden zijn immers zeer moeilijk te maken. We stellen wel vast dat regenbuien zoals in september 1998 zeer uitzonderlijk zijn. Ze blijken maar eens om de honderd jaar voor te komen en het blijkt zeer moeilijk om ons tegen dergelijke natuurrampen te beveiligen. We kunnen wel maatregelen nemen om de schade zoveel mogelijk te beperken, maar op een dergelijke uitzonderlijke situatie kan men onmogelijk op voorhand inspelen.

Of het broeikas-effect voor een toename van het aantal hevige regenbuien zou zorgen, laat ik in het midden. Ik kan alleen maar vaststellen dat er daarover bij de wetenschap grote discussies aan de gang zijn.

Over de suggestie van mevrouw Vertriest om op wetenschappelijke wijze en goed onderbouwd enkele mogelijke scenario's uit te werken kan ik het volgende zeggen. Het zou goed zijn er een maatschappelijk debat over te voeren. Dergelijke scenario's bestaan immers in wetenschappelijke kringen, maar ze worden onvoldoende gebruikt als basis voor het beleid.

Het is natuurlijk zo dat wij de voorbije decennia op een niet zo verstandige manier met water zijn omgesprongen. Er is iets mis met onder andere de afvloeiing van ons water en de wijze waarop het

water in de bodem dringt. Dat heeft te maken met het feit te veel van het Vlaamse oppervlak is verhard door straten, pleinen, grote daken, opritten, terrassen en dergelijke. Dat heeft tot gevolg dat het natuurlijk water minder gemakkelijk rechtstreeks in de grond kan dringen, en dat er een toevloed is van water naar riolen en collectoren, die uiteindelijk uitmonden in waterlopen of RWZI's. Dat leidt ook tot problemen, zoals overstortproblemen.

Er is ook iets mis met de manier waarop we met onze waterlopen zijn omgesprongen. Eigenlijk heeft de samenleving de voorbije jaren al het mogelijke gedaan om de waterlopen zo veel mogelijk in een keurslijf te dwingen. Alles moest worden ingedijkt. Dat heeft veel te maken met ruimtelijke ordening en het gebruik van open ruimte. Er staan woningen in gebieden die vroeger overstromingsgebied waren. Daardoor lopen de huizen onder, tenzij er overal dijken komen, waardoor de waterlopen in een steeds beperkter zone worden gedrongen.

Ook het rechte trekken van natuurlijk meanderende rivieren heeft hun bergingscapaciteit sterk vermindert. Een rechte lijn is immers korter dan een kronkelende. Onze waterlopen zijn daardoor, vooral bij regenweer, snelwegen voor waterafvoer geworden. Op de zwakste punten brengt dat problemen mee, zoals overstromingen of dijkbreuken. Een ander gevolg, dat hiermee in strijd lijkt maar het niet is, zijn problemen met verdroging op andere plaatsen, doordat het water niet gelijkmatig over de gronden wordt verspreid.

Ten slotte is er ook iets mis met onze grachten. Wanneer er water op een bodem valt, infiltreert het voor een deel, en gaat een ander deel naar de rand van de percelen waar het in de grachten terecht komt. Daar verdamppt een deel. De rest vloeit langzaam naar de waterlopen. In de voorbije decennia werden veel grachten gewoon dichtgegooid om allerlei redenen. Andere grachten werden ingebuisd, of vervangen door riolering. Daardoor komt het systeem in het gedrang, en is er een versnelde afvoer van hemelwater, die in sommige zones gepaard gaat met erosie.

Om dit op te lossen moeten we in de eerste plaats op het vlak van opvang en afvoer kiezen voor een preventieve en brongerichte aanpak. Afvalwater en hemelwater moeten in principe zo veel mogelijk gescheiden worden. Daarnaast moet er gezorgd worden voor voldoende buffercapaciteit, infiltratiecapaciteit, en eventueel hergebruik. Het hergebruik van hemelwater heeft het bijkomende posi-

Dua

tief aspect dat de behoefte aan gezuiverd water vermindert.

Bij de uitbouw van het rioleringsstelsel is reeds vroeger gekozen voor een duidelijke scheiding van hemelwater en afvalwater. Dat wordt ook geïmplementeerd in het subsidiëeringsmechanisme, waarin een grotere subsidie wordt verstrekt indien in een afkoppeling wordt voorzien. Daarnaast worden particulieren er zo veel mogelijk toe aangezet het regenwater zelf op te vangen, op te slaan in regenputten, of op een geschikte wijze te gebruiken, bijvoorbeeld voor toiletspoeling en wasmachines.

Met al deze ingrepen kan begonnen worden, maar vooraleer ze een effect zullen hebben in heel Vlaanderen, zal men er al een hele tijd mee bezig zijn. Voor nieuwbouw geldt nu al het principe dat er eisen worden gesteld op dit vlak voor de verkavelingsvergunning en voor de bouwvergunning. Bij bestaande woningen moet de afkoppeling van regenwater worden gestimuleerd. In de meeste gemeenten gebeurt dit. Via de milieuconvenant moet het op termijn voor de individuele woningen worden gerealiseerd.

De minister van Leefmilieu kan niet per huis of per inwoner maatregelen opleggen of subsidies verstrekken. Het tussenniveau van de gemeenten is hierin onontbeerlijk. De gemeenten kennen de situatie immers veel beter. De Vlaamse overheid moet hen wel ondersteunen, want het ontbreekt hen vaak aan de nodige knowhow. Het is onze bedoeling om een steunpunt kleinschalig waterbeheer in te richten, als aanspreekpunt voor de gemeenten. Daar kunnen ze informatie bekomen over de beste aanpak.

We zijn ook bezig met enkele concrete projecten, waaronder een afkoppelingsproject voor individuele woningen in Geel-Mosselgoren. In Rillaar wordt voor een demonstratieproject een buffer- en infiltratiebekken voltooid, waarmee zal worden onderzocht op welke manier regenwater dat van hellingen afspoelt, het best kan worden geïnfilteerd.

Ik kan niet genoeg beklemtonen dat er een herwaardering van het grachtenstelsel nodig is. Grachten moeten een volwaardige rol spelen. Dit aspect wordt mee in rekening gebracht bij het toekennen van subsidies voor rioleringsprojecten. Er loopt momenteel een studieopdracht voor het inventariseren van het grachtenstelsel in vijf deelstroomgebieden. We hebben immers absoluut geen zicht meer op de toestand van het grachtensysteem op gemeentelijk niveau en op het niveau van het

stroomgebied. In die studie wordt ook gezocht naar de mogelijkheden en knelpunten van de herwaardering van grachten in de praktijk.

Naast die brongerichte aanpak moet ook de overblijvende waterafvoer op een oordeelkundige manier geregeld worden, zodat het keurslijf losser wordt gemaakt. Momenteel wordt per deelbekken-niveau een monitoring en een modellering van de kwantiteit uitgevoerd. We moeten zicht krijgen op de kwantiteit van het water, en het effect van regen en neerslag daarop. Geval per geval worden op basis van de modellering voorstellen geformuleerd. Er worden geïntegreerde waterkwaliteitsplannen opgemaakt als onderdeel van de geïntegreerde bekkenbeheersplannen.

Het niveau van de ruimtelijke ordening is van groot belang. In de ruimtelijke planning moeten de watersystemen erkend worden als belangrijk uitgangspunt. Dat is momenteel nog niet in voldoende mate het geval. Bij het inplanten van woonzones en bedrijventerreinen moet rekening worden gehouden met de waterproblematiek, zodat er geen woonzones in overstromingsgebieden worden gesitueerd, er geen gevaarlijke bedrijven in infiltratiezones worden gezet, en natuurlijke wateropvangsystemen niet worden gehypothekeerd door beslissingen op het vlak van ruimtelijke planning.

In het beheer van waterlopen realiseert men zich meer en meer dat rechte trekken, verbreden, verdiepen, en verharderen niet de beste oplossingen zijn. De wijze waarop in ruilverkavelingen het probleem wordt aangepakt, toont aan dat men zich ervan bewust is dat die ingrepen niet zomaar automatisch kunnen. Het is nog niet voldoende, maar het dringt toch al stilaan door. Wanneer toch harde infrastructuurwerken nodig zijn, zoals bijvoorbeeld oeverversterking, dan moeten ze uitgevoerd worden op de wijze die door de natuurtechnische milieubouw wordt voorgeschreven, zodat het water niet te ingrijpend wordt ingedamd. Een bijkomend voordeel is dat die werkwijze ook nieuwe kansen biedt voor de natuur. Waar grachten en kleine waterlopen verdwenen zijn, moeten ze opnieuw tot stand komen.

Naast dit ruimtelijk aspect is er ook het aspect erosiebestrijding. Wanneer wateroverlast zich voordoet in gebieden met grote erosieproblemen, is er een dubbel probleem. We moeten zorgen dat oppervlakkig afstromend water op de percelen zo vlug mogelijk wordt belemmerd in zijn stroming, en zo weinig mogelijk sedimenten kan meenemen.

In de begroting van 2001 werd in twee belangrijke zaken voorzien. Voor landbouwers in erosiegevoelige gebieden werden mogelijkheden gecreëerd om

Dua

beheersovereenkomsten af te sluiten. Daardoor zullen ze op perceelsniveau kleine, en op het eerste zicht onbelangrijke, maatregelen kunnen nemen, die op een groter niveau belangrijk kunnen zijn. Ze krijgen daarvoor een vergoeding. We zullen dit laten aansluiten bij het programma plattelandsontwikkeling.

Daarnaast zijn er ook subsidiemogelijkheden voor het bebossen van landbouwgronden. Bosuitbreidingszones leggen we bij voorkeur vast op erosiegevoelige hellingen. Er kunnen ook subsidies verkregen worden voor het aanbrengen van kleine landschapselementen, die een remmend effect hebben, en voor het inzaaien van groenbedekkers.

Het programmadecreet 2001 voorziet in subsidies voor gemeenten die erosiebestrijdende maatregelen treffen. Er zullen subsidies zijn voor het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, en voor werken die door de gemeenten worden uitgevoerd ten behoeve van die erosiebestrijding. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over de aanleg van kleine dammetjes, het verhogen van bestaande wegen, het verbreden van wegbermen, het herstellen of aanleggen van taluds, houtkanten, grachten, enzovoort.

Tijdens een bezoek aan Zuid-Limburg hebben we gemerkt dat voor kleine ingrepen op grote schaal, de gemeenten onmisbaar zijn. Zij kennen het terrein, en weten waar de problemen zitten. Ook de polders en wateringen spelen een grote rol. Het moet dus niet vanuit Brussel gedirigeerd worden. We moeten de aanwezige knowhow gebruiken en steunen door middel van subsidies. Er is voorzien in 75 miljoen frank voor de ondersteuning van de gemeenten. Voor de polders en wateringen geldt een eigen subsidiebesluit. We zullen dat wijzigen, zodat het meer afgestemd is op onder andere de erosiegevoeligheid.

Er is ook een technische ondersteuning door de Vlaamse overheid. Vroeger was in het federale Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek een kerngroep bezig met onderzoek naar erosie. Dat was heel nuttig, maar zeer wetenschappelijk. Deze mensen stappen nu over naar de afdeling Land, waar ze met hun wetenschappelijke knowhow heel concrete ondersteuning kunnen bieden met betrekking tot erosiebestrijding.

De polders en wateringen willen we inschakelen in het integraal waterbeleid en betrekken in de bestrijding van erosie. De toestand is niet overal de

zelfde, maar in sommige wateringen, bijvoorbeeld in Sint-Truiden, kent men het fenomeen zeer goed. Zij doen dan ook meestal de beste voorstellen.

De heer Coens vroeg naar een algemene aanpak. Die is inderdaad dringend nodig. Enerzijds is die er al in de vorm van het VIWC, het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité waarin alle betrokken diensten bijeenkomen om oplossingen voor te stellen. Dat werkt momenteel, maar het zou nog beter kunnen. Een echte algemene aanpak zal pas ten volle mogelijk zijn op grond van een wettelijke basis, in het decreet op het integraal waterbeleid. Het is mijn ambitie om voor Nieuwjaar te beschikken over een blauwdruk.

Binnenkort wordt er een laatste brainstorming gehouden over de te nemen opties. Het is essentieel dat in 2001 de bekkenwerking, die er nu al is maar niet zo vlot verloopt, een decretale basis krijgt, zodat we in de nodige middelen kunnen voorzien. Ik heb in de begroting 2001 extra middelen ingeschreven voor de ondersteuning van die bekkenwerking, zodat een meer algemene aanpak mogelijk wordt.

Minister Stevaert is vooral betrokken omwille van zijn bevoegdheid voor de bevaarbare waterlopen. De problematiek van de verdieping van de Westerschelde zou wel eens veel ergere gevolgen kunnen hebben dan we denken. Dit aspect moet dus in de discussie worden opgenomen. De problematiek van de onbevaarbare waterlopen en hun capaciteit om het water in goede banen te leiden, behoort dan weer tot mijn bevoegdheden. We moeten die dingen samenleggen.

Ook het baggeren is niet onbelangrijk. Dat is vaak geen goede oplossing en leidt vaak tot een verschuiving van het probleem. Er moet een oplossing komen voor de baggerspecie, die meestal zo zeer vervuild is dat men ze liever laat zitten dan ze te verwijderen. Dat komt straks nog aan de orde in een andere vraag.

Er wordt inderdaad meer en meer gedacht aan het gebruik van groendaken voor het bufferen van hemelwater. Dat is vooral interessant op plaatsen waar geen infiltratie of hergebruik mogelijk is, zoals bij appartementsgebouwen en in industrieterreinen. Volgens mijn diensten zijn hierover nog geen diepgaande studies gebeurd. Bij de afdeling Bos en Groen wordt er wel druk mee geëxperimenteerd. Daar primeert echter uiteraard het element groen, en heeft men misschien nog onvoldoende aandacht voor de meerwaarde ervan voor de opvang van water.

Dua

Een eerste onderzoek wijst uit dat, afhankelijk van de dimensionering, van de begroeiingslaag een aanzienlijke buffering kan worden gecreëerd. Het zal echter niet overal evident zijn om een grote begroeiingslaag aan te brengen. De techniek is niet nieuw, en is onder andere in Gent reeds toegepast, maar als element van kwantitatief waterbeheer staat hij nog in de kinderschoenen. Op basis van de inzichten uit verder onderzoek zullen we kunnen beoordelen in hoeverre we dit verder kunnen stimuleren.

Hetzelfde geldt voor waterdoorlatende klinkers. Het is een misverstand dat ik dit zou willen subsidiëren, hoewel het een interessante mogelijkheid is. Via de milieuconvenant kunnen we een financiële ondersteuning geven aan gemeenten die initiatieven nemen om het te stimuleren. Ik kan me echter niet bezighouden met subsidiedossiers van individuele burgers die enkele vierkante meters van die klinkers willen aanleggen.

Ik sta echter open voor een vorm van financiële ondersteuning door de gemeenten, als daar in de gemeentelijke milieuconvenant ruimte voor is. Hemelwaterinstallaties en infiltratievoorzieningen worden overigens al opgenomen in de nieuwe milieuconvenant. De administratie heeft de opdracht gekregen om een uitgebreider stelsel van financiële stimuli te onderzoeken. Deze zaken zullen daarin worden opgenomen.

In uw laatste vraag verwees u naar professor Hermy. In vele landen van Europa wordt momenteel onderzoek gedaan. In onze zoektocht naar de meest efficiënte maatregelen doen we niet alleen inspiratie op bij professor Hermy, wiens kennis ter zake ik overigens ten volle waardeer, maar ook in het buitenland. Op basis van deze zoektocht zullen we duidelijke keuzes maken. Dat zal gepaard gaan met het opmaken van criteria voor efficiëntie.

Ik illustreer dit graag met een voorbeeld. Er wordt namelijk gevreesd dat het gebruik van waterdoorlatende klinkers zal aanzetten tot een verhoogd pesticidengebruik. In die klinkers zitten immers gaten, waarin onkruid en gras kunnen groeien. De mensen zullen dat willen schoonhouden, en de verleiding zal groot zijn om daar pesticiden voor te gebruiken. Door het waterdoorlatend karakter van de klinkers, krijgen we dan een grote insijpeling van pesticiden in de bodem. Dat is maar één aspect. Voorzichtigheid is dus geboden.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. We moeten ons er inderdaad van bewust zijn dat er in het verleden fouten zijn gemaakt, zoals het dichtgooien van grachten. Op verharde oppervlaktes kan het water ook minder in de grond sijpelen, terwijl andere oppervlaktes met water verzadigd zijn.

De ontkoppeling van hemelwater en een gescheiden rioleringsstelsel zijn oplossingen op lange termijn. Het is enkel uitvoerbaar in nieuwe wijken, en op plaatsen waar nieuwe rioleringen worden aangelegd. Het steunpunt kleinschalig waterbeheer is een positief punt, maar het staat nog in de kinderschoenen, zodat er nog veel werk nodig zal zijn, vooraleer we er resultaten van zullen zien.

Tot slot wil ik nog zeggen dat er wel degelijk al een rapport bestaat over die dakbegroeiing. Daaruit blijkt dat 60 tot 70 percent van het water dat neerkomt op die daken gereduceerd kan worden. Dat is dus enorm veel. Anders zou dat water zo maar in de riolering vloeien. In Brussel zouden er al verschillende bedrijven tuinen hebben laten aanleggen op dakparkings. Ook in steden is het heel belangrijk dat het water gemakkelijker kan worden opgenomen door het aanwezige groen, waarna het kan verdampen.

Om te eindigen wil ik nog de volgende suggestie doen. Het dak van het nieuwe huis van de Vlaamse volksvertegenwoordigers kan misschien een proefproject zijn van de Vlaamse regering. Dat lijkt me geen slecht idee.

Minister Vera Dua : Daarin kan ik me natuurlijk niet mengen. Ik stel voor dat u daarover de voorzitter van dit parlement een brief schrijft. Dat zou een zeer goede suggestie zijn.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mevrouw de minister, u hebt wel een aantal zinvolle dingen gezegd, maar deze keer waren uw uitspraken toch nogal vrijblijvend. U geeft aan wat er allemaal zou moeten gebeuren, maar u zegt dat u zich niet wilt bemoeien met concrete dossiers via de gemeenten. Mevrouw de minister, ofwel is de toestand ernstig, ofwel is ze niet ernstig. Als de toestand inderdaad ernstig is, dan is er ook een meer dwangmatig beleid nodig over de diverse bevoegdheidspakketten heen. Ik

Coens

zal het rapport opvragen, ook in verband met de klimaatverandering en bijbehorende voorspellingen. Als de situatie echt zo ernstig is, vind ik dat de Vlaamse regering een kordatere aanpak moet hebben. Ik zal proberen om dat debat hier toch nog te voeren en ik zal hierover ook een voorstel van resolutie voorbereiden.

Minister Vera Dua : Mevrouw Van den Eynde, wat betreft de infiltratie in de bodem wil ik er toch op wijzen dat men zelfs met heel beperkte ingrepen toch een enorm effect kan bewerkstelligen. Met betrekking tot de beheersovereenkomst met landbouwers is het bijvoorbeeld de bedoeling dat ze worden verplicht om onmiddellijk na de oogst te ploegen. Dat heeft tot gevolg dat de bodem zeer onregelmatig wordt. Dat schijnt een enorm effect te hebben op de infiltratie. Bepaalde kleine maatregelen mogen dus zeker niet worden onderschat qua effect.

Wat het Steunpunt Water betreft, dat is opgenomen in de begroting 2001. Er is alleen een administratief probleem. De vraag is waar we dat kunnen onderbrengen. Bij de OVAM is er STIP. Dat is ook een preventiesteunpunt. We zouden ook los van de administratie een steunpunt kunnen creëren, maar er moeten dan natuurlijk wel mensen in tewerkgesteld zijn. We zijn nu dus op zoek naar een zeer concrete plek voor dat steunpunt. Mijn voorkeur gaat enigszins uit naar de VVSG. Het zijn immers de gemeenten die we willen aanspreken. Zodra dit afgerond is, kunnen we starten. Er bestaat immers enorm veel informatie, maar die komt niet terecht bij wie het nodig heeft.

Mijnheer Coens, ik betreur het dat ik de indruk zou hebben gegeven dat ik het probleem onderschat. Dat doe ik zeker niet. In de toekomst zullen we echt verschrikkelijk veel aandacht moeten hebben voor dit probleem. Aan de andere kant ben ik er hoe langer hoe meer van overtuigd dat grootschalige ingrepen geen oplossing zullen zijn. Het komt erop aan om nu de juiste instrumenten te creëren zodat de kleinschalige ingrepen op een vlotte manier kunnen gebeuren.

Daarom hebben we dat nieuwe subsidiekanaal geopend naar de gemeenten, naar Polders en Wateringen, en naar de individuele landbouwers. Dat is nieuw. Volgens mij is dit zeer belangrijk. Het eerste wat de betrokken gemeenten moeten doen, is het gemeentelijk erosiebestrijdingsplan opmaken, maar dat moet ook gebeuren voor de hele problematiek van de wateroverlast.

Daar zitten we natuurlijk op bekkenniveau. Daarom heb ik nu in extra middelen voorzien om die bekkenwerking te activeren. Nu is de leiding van die bekkencomités in handen van ambtenaren die dat bijna voluntaristisch doen naast hun andere taken. Op termijn is dit niet houdbaar. We moeten daar dus echt volwaardige secretariaten van maken. We moeten zo snel mogelijk politieke beslissingen nemen over de manier waarop die bekkencomités moeten werken, wie daarin zit, wie daar beslissingsmacht heeft en wie adviesrecht. Het zal geen gemakkelijk debat zijn, maar voor het einde van het jaar moeten er knopen worden doorgehakt.

Ik hoop dat het automatisch gevolg daarvan zal zijn dat ook het VIWC daardoor een sterk vernieuwde werking zal hebben. Misschien moeten we eens kijken naar de samenstelling van dat VIWC. We moeten er immers voor zorgen dat daar de juiste mensen zitten, die zeer concreet een allesomvattende aanpak voor de problematiek in Vlaanderen kunnen realiseren.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Van den Eynde, door de heer Coens en door mevrouw Vertriest werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de radioactieve besmetting van het slib op de bodem van de Nete

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de radioactieve besmetting van het slib op de bodem van de Nete.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, door de jarenlange lozing van afvalwater door de nucleaire bedrijven uit Mol en Dessel zou het slib op de bodem van de Nete radioactief besmet zijn. Bij een overstroming zou de onmiddellijke omgeving dus verontreinigd kunnen worden door het radioactieve slib. Bijkomend probleem is dat de normen die werden gehanteerd in de jaren zeventig, niet voldoen aan de huidige Europese drinkwaternorm. Er is dus mogelijkwijze sprake van een historische vervuiling.

Federaal minister van Binnenlandse Zaken Duquesne is er blijkbaar zeer gerust in. Volgens hem moeten er geen bijzondere maatregelen worden genomen aangezien de impact op de bevolking binnen de strengste blootstellingsnormen blijft. De federale overheid is echter niet bevoegd voor een eventuele ruiming van de Nete. Dat is een taak voor het Vlaams Gewest.

Mevrouw de minister, kunt u mij zeggen of het slib op de bodem van de Nete inderdaad radioactief besmet is door de jarenlange lozing van het afvalwater door de nucleaire bedrijven uit Mol en Dessel ? Is er dus sprake van een historische vervuiling ? Zo ja, vormt deze radioactieve besmetting een gevaar voor de volksgezondheid en zal indien nodig het verontreinigde slib op de bodem van de Nete worden geruimd ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Huybrechts, het is inderdaad een oud dossier. Spijtig genoeg is het nog altijd niet opgelost. Gedurende jaren werd er door verschillende bedrijven in het Netebekken radioactief besmet afvalwater geloosd in onder meer de Molse Nete en de Laak. Deze lozingen staan onder het toezicht van het ministerie van Volksgezondheid van de federale overheid. Alles wat met radioactiviteit te maken heeft, behoort immers tot de federale bevoegdheden. Vanuit het federale niveau heeft men ons ervan verzekerd dat dit toezicht via monitoring ook gebeurt. In deze zaak beschik ik over dezelfde bronnen als u. Men heeft ons verzekerd dat de resultaten niet zouden wijzen op een ontoelaatbare radioactieve besmetting. Dit betekent natuurlijk niet dat ik me geen zorgen maak, maar er zijn federale normen, en blijkbaar blijft men voor het slib in die waterlopen onder de normen.

De ruiming valt uiteraard wel onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering. Het ressorteert onder het toezicht en het initiatief van de beheer-

ders van de waterloop. Die beheerders zijn het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor waterlopen van eerste categorie en de provincie voor waterlopen van tweede categorie. Bij de zaak waarover het hier gaat, zijn deze twee instanties betrokken.

Wat betreft de delen die tot de waterlopen van eerste categorie behoren, wordt er al gedurende ongeveer tien jaar niet meer geruimd, onder meer wegens de chemische vervuiling. Als we dit ruimen, betekent dit immers in de eerste plaats dat we moeten weten waar we ermee naartoe gaan. De tijd dat men het zomaar aan de kant van de waterloop liet liggen, is immers voorbij. De afdeling Water stelt de timing op. Deze afdeling is dus de beheerder van deze eerste categorie onbevaarbare waterlopen. Hun politiek is om slechts tot de ruiming over te gaan als dit om hydraulische en/of milieuhygiënische redenen noodzakelijk is. Ze hebben dus een prioriteitenlijst opgesteld. Het onderzoek hiernaar gebeurt via modellering van het afvoergedrag van de Molse Nete en via een risicobeoordeling, die de Triade-beoordeling wordt genoemd. Via een puntensysteem geven ze aan bepaalde waterlopen een zekere quotering. Dan gaan ze de dringendste problemen eerst aanpakken. Dat onderzoek loopt momenteel.

Ik moet zeggen dat ik zelf niet zo gelukkig ben met die situatie. Het enige wat nu gebeurt, is dat de echt dringende gevallen worden aangepakt, terwijl de rest blijft liggen omdat men daar voorlopig geen oplossing voor heeft. We zijn ons al een tijdje zeer goed bewust van het probleem. Daarom hebben we op het niveau van de ministers beslist om de globale problematiek van bagger- en ruimings-slib te behandelen. Dat gaat over acute problemen in verband met bevaarbaarheid en wateroverlast, maar ook over acute problemen op het vlak van de kwaliteit van de baggerspecie.

Ik wil toch de volgende opmerking maken in verband met zeer sterk vervuilde onderwaterbodems. Als men daar geen echt goede oplossing voor heeft, is het soms veiliger om het op de bodem van het water te laten dan het eruit te nemen. Ten eerste is er het probleem waar men met het baggerslib naartoe moet. Ten tweede is er ook het volgende probleem. Als men baggert, vindt er een omwoeling plaats, waardoor de kwaliteit van de waterlopen gedurende een zekere tijd echt wordt gehypothecerd.

Enige tijd geleden hebben we de resultaten binnengekregen van analyses van paling. Daaruit blijkt dat de resultaten in bepaalde waterlopen

Dua

zeer slecht zijn. Onlangs hebben we bijkomende gegevens gekregen, die alleen maar bevestigen dat er zeker met de paling een probleem is. De reden daarvoor is dat dit de enige vissoort is die in het slib zit te rommelen.

We zijn nu gestart met een overleggroep. Het gaat om de ministers bevoegd voor Leefmilieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken. Samen willen we een globale strategie opmaken. Dit moet leiden tot een uitgebalanceerd geheel van maatregelen die nodig zijn om de uitbaggering, de ruiming en de verwerking van slib op een ecologisch en economisch optimale manier te laten verlopen.

Daarnaast zal er uiteraard ook aandacht zijn voor de brongerichte maatregelen. We moeten er in de eerste plaats voor zorgen dat echt gevaarlijke stoffen niet meer in de waterlopen terechtkomen.

De werkgroep werkt goed, maar een van de grote problemen is ruimte vinden. U weet welke commotie er kan ontstaan als men ergens een stort wil voor baggerspecie. Het zijn complexe problemen, maar dat neemt niet weg dat ik vind dat we er zo snel mogelijk oplossingen voor moeten vinden.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mevrouw de minister, begrijp ik u goed als u zegt dat de Vlaamse overheid uitsluitend moet voortgaan op de gegevens van de federale overheid ? Beschikken wij dan niet over een of ander instituut dat daar zelf gegevens over kan verzamelen ?

Ik geloof u als u zegt dat in bepaalde gevallen baggeren meer kwaad dan goed doet. Is het echter niet mogelijk dat bij een overstroming eventueel verontreinigd slib op de oevers of in de nabije omgeving terechtkomt ?

Minister Vera Dua : Ik wil daar zeker geen definitief antwoord op geven. Ik weet echter wel dat wat in het slib zit, daarom nog niet noodzakelijk in het water zit. Bij een overstroming is het werkelijk alleen het water dat over de oevers gaat. Ik sluit niet uit dat bepaalde elementen in dat water kunnen terechtkomen, maar tot nog toe werden er mij weinig of geen gevallen gesignaleerd waarbij een overstroming een zeer grote vervuiling tot gevolg had. Dat neemt uiteraard niet weg dat het een abnormale situatie is dat het daar in de bodem zit. Het moet daar wel degelijk op een of andere manier uit.

De heer Pieter Huybrechts : Volgens de federale overheid zou de Nete dus geen enkel gevaar vormen ?

Minister Vera Dua : In de gegevens die ik via mijn diensten van de federale overheid heb gekregen, staat dat men binnen de vastgestelde normen blijft. Ik wil zeker nog wel wat gedetailleerder informatie opvragen bij de federale diensten. We hebben er alle belang bij dat we goed geïnformeerd zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ondersteuning van initiatieven inzake herbruikbare drankverpakkingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ondersteuning van initiatieven inzake herbruikbare drankverpakkingen.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de modale Vlaming is al enkele jaren zeer actief in het uitsorteren van drankverpakkingen en restafval. Toch blijft de grote afvalberg van drankverpakkingen nog steeds toenemen, en vormt daardoor uiteraard een groot probleem.

Aan de basis, en daarmee bedoel ik de drankhandelaars en de verpakkers van de dranken, ligt men echt wel wakker van dit probleem. Zo zijn er bijvoorbeeld de melkhandelaars die bij de start van de 'Week van de Biologische Landbouw' in Mechelen bekendmaakten dat zij hun steentje willen bijdragen voor het milieu. Zo willen deze melkventers de verkoop van herbruikbare verpakkingen promoten, om alzo de afvalberg te verkleinen. Het aanbod van biologische zuivelproducten zou de jongste jaren ook aanzienlijk zijn toegenomen, waardoor de glazen melkfles opnieuw een heropgang zou kennen in dit milieu. Deze initiatieven zouden inderdaad een zeer grote impact kunnen hebben op de afvalberg, zeker als ze nog verder kunnen worden doorgetrokken. Daarom deed deze vereniging een oproep aan het Vlaams Gewest tot het invoeren van een aantal steunmaatregelen.

Van den Eynde

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de initiatieven en van de vraag om steun van de Verenigde Melkhandelaars ? Bent u van plan om de initiatieven van deze vereniging te steunen ? In welke vorm lijkt het u mogelijk om dit te doen ? Gaat het dan enkel om ecotaksen of ook om andere subsidievormen ? Zijn er reeds gesprekken met andere verenigingen of drankverdelers aan de gang om ook initiatieven te ontwikkelen voor andere drankverpakkingen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Van den Eynde, u weet dat het verminderen van de totale afvalberg mijn hoofdbekommernis is in het afvalbeleid. In dit kader lopen er verschillende initiatieven. Een van de door mij geveiseerde afvalstromen is die van de wegwerpverpakkingen voor drank. Jammer genoeg moet ik vaststellen dat het systeem van FOST Plus, dat door mijn voorgangers is opgezet, in de eerste plaats gericht is op de selectieve inzameling en niet op afvalpreventie. De drankindustrie doet slechts in beperkte mate spontaan zelf inspanningen inzake afvalpreventie. Af en toe maken ze eens een verpakking wat lichter. Zeker als het gaat over het vervangen van wegwerpverpakkingen door herbruikbare verpakkingen voor dranken, is er nauwelijks enige dynamiek, wel integendeel.

De Interregionale Verpakkingscommissie (IVC), waarin de drie gewesten vertegenwoordigers hebben, is momenteel bezig met de evaluatie van het systeem van FOST Plus. Ik was daarvoor sterk vragende partij. In de evaluatie zal de nodige aandacht worden besteed aan de vervanging van wegwerpdrankverpakkingen door herbruikbare drankverpakkingen.

In september heeft de IVC alvast een studienamiddag georganiseerd over preventie van verpakkingsafval. Op mijn uitdrukkelijke vraag is daar een vertegenwoordiger van de Verenigde Melkhandelaars een toelichting komen geven over hun visie. Hierbij heb ik geprobeerd de drankindustrie zelf extra te responsabiliseren zodat ze vrijwillig over zou gaan op het gebruik van herbruikbare verpakkingen. Verder ben ik via het systeem van de terugnameplicht van verpakkingen aan het proberen stimuli in te bouwen voor herbruikbare drankverpakkingen. Dit zou dus min of meer een verplichting inhouden. Zoals gezegd, betekent dit een volledige heroriëntering van het bestaande systeem. Dat vereist uiteraard ook een mentaliteitswijziging bij de mensen in de sector.

Aan de OVAM heb ik alvast gevraagd het project van de Limburgse intercommunale Regionale Milieuzorg te ondersteunen. Deze intercommunale heeft tot nu toe gekozen voor een systeem dat volledig de kaart trekt van afvalpreventie en heeft dus bewust het systeem van FOST Plus niet ingevoerd. Net als de intercommunale ben ik van mening dat het huidige systeem van FOST Plus, met een selectieve huis-aan-huisinzameling van net die verpakkingen die we eigenlijk uit de markt zouden willen, ingaat tegen de prioriteit van het afvalbeleid, zijnde afvalpreventie.

Regionale Milieuzorg wil nu opnieuw een extra dynamiek geven aan het gebruik van herbruikbare flessen en is gestart met een campagne. Via dit proefproject kunnen we nagaan hoe we dit in Vlaanderen verder kunnen uitbreiden. Alle lokale brouwers, melkventers en anderen zullen zeker bij dit project worden betrokken. De OVAM zal bekijken hoe de Verenigde Melkhandelaars of andere verenigingen hierbij betrokken kunnen worden.

Ook de expansiesteun is een optie. Dat is echter een bevoegdheid van minister Van Mechelen. Via expansiesteun kunnen we een aantal bedrijven er misschien toe aanzetten over te schakelen op een ander systeem.

Verder wil ik erop wijzen dat het federale niveau enkele belangrijke instrumenten in handen heeft om het gebruik van herbruikbare drankverpakkingen te bevorderen, zoals onder andere het systeem van ecotaks en ecoboni. Ik weet dat men voor het ogenblik op federaal niveau aan het nadenken is over het toekennen van ecoboni voor het gebruik van herbruikbare flessen.

Ik wil ook nog vermelden dat ik binnenkort een persoonlijk onderhoud heb met de vertegenwoordigers van de Verenigde Melkhandelaars omdat zij een actieprogramma voorstellen. Ik wil het daar met hen over hebben.

Ik ben zelf een voorstander van de inschakeling van de VLAM in het systeem, zodat ook de consument meer geneigd zal zijn voor herbruikbare flessen te kiezen.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : U zult dus nog geen subsidiëring toestaan aan die vereniging van handelaars maar u hamert wel op promotiecampagnes. Ik denk dat hun verzoek dus nog niet zal worden ingewilligd.

Minister Vera Dua : Maar vragen zij subsidies ?

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ja.

Minister Vera Dua : In de brief die ik kreeg, was men daarover minder expliciet. Dat is dus blijkbaar hun verborgen agenda voor het onderhoud dat ze hebben gevraagd.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ze vragen financiële stimuli. Dat is toch aangekondigd op een persconferentie. De inschakeling van de VLAM lijkt mij toch een goede start.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jacky Maes tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aankoopbeleid IJzer- en Handzamevallei

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Maes tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het aankoopbeleid IJzer- en Handzamevallei.

De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Mevrouw de minister, het is goed om af en toe eens naar de stand van zaken te vragen in verband met de aankopen die door het Vlaams Gewest moeten gebeuren.

Gisteren werd mij meegedeeld dat een immobiëlnmaatschappij, namelijk IMMO Veurne, percelen in de duinen van Koksijde te koop aanbiedt voor de prijs van 4 miljoen frank. Ik wil maar aantonen hoe belangrijk het voor ons is regelmatig stappen te zetten en een stand van zaken op te maken. Mijn vraag sluit hierbij aan.

Wat betreft het aankoopbeleid in de IJzer- en in de Handzamevallei moet eens worden bekeken hoe de aankooppolitiek de afgelopen jaren is geëvolueerd. Ik wil u herinneren aan het belang van deze laaggelegen graslanden of broeken. Zij vormen natuurlijke overstromingsgebieden en zijn dus van belang voor de toekomst van de streek.

In het kader van het Ecologisch Impulsgebied IJzervallei, iets wat nu achter de rug is, heeft men altijd gezegd dat er op korte termijn een aantal aankopen moesten plaatsvinden. Het Vlaams Gewest

zou deze belangrijke gebieden dan ook aankopen om ze veilig te stellen. Het is een van de vijf basispijlers van het natuurbeleid van het Vlaams Gewest in de IJzer- en Handzamevallei.

Ik som de prioritaire aankoopzone's even op : de 270 hectare broeken tussen Elzendamme en de Redingenbrug, de 110 hectare broeken tussen de Redingenbrug en de Knokkebrug, 70 hectare broeken langs de Kimmelbeek, 20 hectare broeken langs de Ieperlee, 210 hectare broeken tussen de Knokkebrug en het Blankaartbekken, 45 hectare broeken langs de Engeldrift, de Handzamevallei van 75 hectare, het Blankaartbekken van 270 hectare en de broekenstrook opwaarts Hazendamme van 90 hectare. In het totaal hebben wij ons dus voorgenoemen 1160 hectare aan te kopen, eerst via het Ecologisch Impulsgebied en later via jaarlijkse aankopen.

Mijn vraag is hoe dat aankopen evolueert. Welke oppervlakte werd het voorbije jaar aangekocht ? Wie beheert die percelen en wie houdt er dagelijks toezicht op ? Zal de minister extra middelen inzetten om de snelle aankoop van die laaggelegen percelen te bewerkstelligen en welke percelen komen dan in aanmerking ? Kunnen we een lijst krijgen van de reeds aangekochte broeken ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik denk dat u terecht zegt dat er snel moet worden aangekocht, maar ik zou willen vragen hoe het aankoopbeleid in die specifieke streek zich verhoudt tot de rest van Vlaanderen. Welke soort 'natuur' wordt aangekocht in welke provincies ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik begin met het cijfermateriaal.

In 1999 is er 23 hectare aangekocht in het bedoelde gebied, waarvan 5 hectare in de Handzamevallei. De rest was in de IJzervallei. Dat betekent dat momenteel 81 hectare van de IJzer- en de Handzamevallei in de handen van de afdeling Natuur is. We zijn dus nog zeer ver van die 1160 hectare verwijderd.

In ruil voor kosteloos gebruik gebeurt het beheer door de plaatselijke landbouwers. Ik denk dat dit niet anders kan. De voorwaarden waaraan dit beheer moet voldoen, worden geregeld via jaarlijks hernieuwbare gebruiksovereenkomsten. De voorwaarden passen in een natuurgericht beleid. Zo

Dua

mogen de landbouwers de percelen niet bemesten en mogen ze pas na 30 juni maaien. Op de naleving van deze voorwaarden wordt toezicht uitgeoefend door twee natuurwachters die zeker meer gedetailleerde informatie kunnen verstrekken.

Er wordt inderdaad in extra middelen voorzien om de stukken natuur die voor ons zeer belangrijk zijn versneld aan te kopen. In de begroting van 2001 is voorzien in extra middelen voor de aankoop van bosgebied, natuurgebied, duingebied en nog te bebossen gronden. We hebben ongeveer 2 miljard frank ter beschikking. Morgen zullen we de juiste rekensom eens maken. Er staan immers kredieten ter beschikking op verschillende begrotingsartikelen.

Geld is een kant van de zaak, maar is zeker niet altijd het probleem. Het aankopen zelf vormt dikwijls een probleem. Vandaar dat ik in juli 2000 een nota aan de regering heb voorgelegd om ervoor te zorgen dat die aankopen vlotter kunnen verlopen. De regering heeft die nota goedgekeurd. Het gaat vooral over een makkelijkere aankoopprocedure. Eind 2001 zullen we bekijken of de maatregelen die wij hebben genomen voldoende zijn.

Een van de grote knelpunten is de samenwerking met de aankoopcomités. Die zijn federaal. Het is niet altijd evident dat de samenwerking daar vlot verloopt.

Een tweede groot knelpunt is natuurlijk de prijs. Als overheid zijn we gebonden aan een bepaalde schattingsprijs en we mogen daar niet boven gaan. Een van de voorstellen die ik in de nota aan de regering heb aangebracht, is dat we enkele prioritaire gebieden zouden afbakenen, zodat bij aankopen in die gebieden een wederbeleggingsvergoeding kan worden uitbetaald. Dat is een procedure die normaal gezien bij onteigening wordt toegepast. Het is hier dus concreet de bedoeling de overheid de kans te geven tegen iemand te zeggen: 'Wij willen uw grond kopen'. Dit is iets anders dan als overheid te moeten wachten tot iemand een stuk grond te koop aanbiedt. Als men als overheid kan zeggen dat men binnen een welbepaalde regio grond wil aankopen, dan kan men wederbeleggingskosten betalen. Dit betekent een mogelijke prijsverhoging met 20 percent.

Dat zou ons moeten toelaten bepaalde aankopen te doen die nu niet mogelijk zijn omwille van de prijsconcurrentie. We zullen dit systeem echter zeer beperkt toepassen, en enkel in prioritaire gebieden

die gespreid over Vlaanderen zullen liggen. In de IJzervallei zal dit systeem worden toegepast op de 415 hectare weiland rond de Blankaart. Die aankoopstrategie zal blijkbaar goede effecten hebben. Dat leren ons de reacties op het veld.

De laatstgenoemde gronden zijn voor de landbouw van minder waarde. Toch zitten we voor het ogenblik in een situatie waarin elk stukje grond meer waarde heeft omwille van de bemestingsproblematiek. Die problematiek is een van de oorzaken van prijsstijgingen.

Bij toepassing van het systeem met de wederbeleggingsvergoeding zal het minder nodig zijn de onteigeningsprocedure op te starten. Een onteigeningsprocedure kan trouwens lang aanslepen.

Mijnheer Maes, de afdeling Natuur volgt de grondmarkt van West-Vlaanderen. In het weekend hebben wij nog een procedure die normaal gezien enkele weken in beslag neemt, op twee dagen doorlopen om toch te kunnen inspelen op een openbare verkoop. Dat is niet zo evident. Als wij als overheid vernemen dat er een openbare verkoop is, moeten wij immers naar de inspectie van Financiën en dergelijke. Nu hebben we een systeem dat vlot werkt en waarbij we ook binnen een korte tijdspanne kunnen reageren op openbare verkopen.

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes : Die 81 hectare is maar een mager beestje. De 1160 hectare ligt immers reeds vast sinds 1995. Anderzijds is de aankoop van 23 hectare in 1999 lang niet slecht te noemen in het licht van die 81 hectare.

Minister Vera Dua : Ik bedoel hier met aankopen de werkelijk uitgevoerde aankopen. Er zijn echter ook aankoopdossiers die al twee of drie jaar aanslepen. Ik zou misschien beter ook eens een lijstje geven van de vastleggingen. Dat zijn politieke beslissingen die op zichzelf geen zekerheid bieden aangaande de uiteindelijke totstandkoming van de aankoop. Ik zal dus eens opvragen hoeveel dossiers er voor de streek in de running zijn. Dat is voor u misschien interessanter.

De heer Jacky Maes : Het concept van versneld aankopen dat u aanhaalt, zint ons uiteraard. Wij zullen die zaken van zeer nabij volgen en steunen, zodat de politiek die u vooropstelt, kan slagen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ongelukken in Seveso-bedrijven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de ongelukken in Seveso-bedrijven.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Iedereen herinnert zich ongetwijfeld het ongeluk dat is gebeurd in het bedrijf Kronos in de Gentse Kanaalzone op 13 oktober 2000, waarbij twee arbeiders het leven lieten. In september 1999 gebeurde er blijkbaar ook een ongeluk, zij het met minder zware gevolgen.

De Seveso-bedrijven blijven natuurlijk de gevaarlijkste bedrijven en zijn daarom ook de bedrijven met de strengste voorschriften op het vlak van milieu en veiligheid. Die voorschriften zijn bedoeld om ongelukken te voorkomen of om er in geval van ongeluk voor te zorgen dat de gevolgen beperkt blijven.

De berichtgeving in de pers was niet altijd eenduidig. Soms werd er gezegd dat er vrij laat werd verwittigd. Soms werd er gezegd dat er door burens werd verwittigd. Normaal gelden er voor Seveso-bedrijven strenge voorschriften. Bij een ongeluk de gepaste instanties onmiddellijk verwittigen, is er daar een van. De gouverneur van Oost-Vlaanderen had blijkbaar in juli 2000 nog een duidelijk overzicht gegeven van de te volgen procedure.

Een van de problemen in verband met Seveso-bedrijven is dat de veiligheid ervan een federale bevoegdheid is en dat alles wat te maken heeft met milieu een Vlaamse bevoegdheid is. Vandaar dus mijn vragen. Klopt het dat er te laat alarm is geslagen en dat de omwonenden te laat werden verwittigd ? Klopt het dat de burens alarm hebben geslagen ? Heeft het bedrijf alle geldende veiligheidsvoorschriften gevolgd ? In hoeverre wordt er tussen het federale en het Vlaamse niveau gecoördineerd wat betreft veiligheid en milieu ? In hoeverre wordt de Milieu-inspectie ingeschakeld in de controle van Seveso-bedrijven ? Is er nood aan een verstrenging van de milieu- en veiligheidsvoorschriften of kan een strengere opvolging en controle volstaan ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Enige tijd terug werd Nederland opgeschrikt door het drama met de vuurwerkopslagplaats. Er zijn toen bij ons stemmen opgegaan voor strengere milieu- en veiligheidsvoorschriften en voor maatregelen inzake inspectie en opvolging. Nu bereiken mij toch nog steeds alarmende berichten over dergelijke opslagplaatsen in Vlaanderen. Die worden blijkbaar niet voldoende gecontroleerd en laten op het gebied van veiligheid vaak te wensen over. Hoe staat het eigenlijk met de milieu- en veiligheidsvoorschriften voor vuurwerkopslagplaatsen en met de controle en opvolging van die voorschriften ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Zoals u allicht weet, loopt er momenteel een gerechtelijk onderzoek naar het ongeluk bij Kronos. Uw eerste vraag vormt het onderwerp van onderzoek en aangezien de afdeling Milieu-inspectie van Aminal als expert werd ingeschakeld bij dit gerechtelijk onderzoek kan ik hierop voorlopig geen antwoord geven.

Een antwoord op deze vraag kan wel worden bekomen bij het Coördinatie- en Crisiscentrum van de federale regering. Bij deze federale dienst moet een Seveso-bedrijf de nodige meldingen doen in geval van ongeluk. Het bedrijf heeft alleszins voldaan aan de meldingsplicht die wordt opgelegd door de Vlaremwetgeving. De afdeling Milieu-inspectie werd inderdaad verwittigd.

Het bedrijf heeft zeker niet voldaan aan alle administratieve verplichtingen. Zo moet een Seveso-bedrijf volgens de Vlarem-bepalingen over een conform verklaard veiligheidsrapport beschikken. Kronos is de procedure begonnen en de kennisgeving als Seveso-bedrijf werd aan de administratie bezorgd op 17 december 1999. Het college van deskundigen werd door de administratie volledig bevonden op 21 december 1999. Ondertussen heeft het bedrijf geen verdere stappen meer ondernomen om over een veiligheidsrapport te kunnen beschikken.

De belangrijkste vraag echter, namelijk in hoeverre de veiligheidsvoorschriften op de werkvloer werden nageleefd, maakt eveneens deel uit van het strafrechtelijk onderzoek, zodat ook hierover voorlopig geen informatie kan worden gegeven.

Dua

Het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, voorziet in een zeer goed samenwerkingsverband tussen de federale en de gewestelijke inspectiediensten.

Het decreet werd intussen naar het Vlaams Parlement gestuurd en werd goedgekeurd. Het probleem is echter dat het federale parlement er nog niet mee klaar is. Het wordt pas van kracht als alle parlementen hun fiat hebben gegeven.

In afwachting van die definitieve goedkeuring worden al dit jaar, naar de geest van het akkoord, gezamenlijke inspecties uitgevoerd door de afdeling Milieu-inspectie en de directie Chemische Risico's van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. In feite wordt het dus al geïmplementeerd. Dat gebeurt in overeenstemming met de modaliteiten van de Seveso II-richtlijn, die onder meer een heel zwaar inspectieprogramma oplegt voor Seveso-inrichtingen.

Al van in 1996 voert de afdeling Milieu-inspectie controles uit naar de externe veiligheid van de Sevesobedrijven, onder meer bij de opslag van gevaarlijke stoffen. Vanaf 1999 werden de controles afgestemd op de bepalingen van de Seveso II-richtlijn, en dus strenger, hoewel de bevoegdheden nog steeds werden geput uit het milieuvergunningsdecreet. Ondertussen werd ook Vlarem I aangepast aan de Seveso-richtlijn.

Volgens het samenwerkingsakkoord moet de Vlaamse Minister van Leefmilieu de dienst aanwijzen die zal instaan voor de uitvoering van alle inspectietaken. Er is een ontwerp van besluit klaar waarin de afdeling Milieu-inspectie van Aminal hiervoor zal worden aangewezen. Dat besluit kan echter pas verschijnen nadat het Samenwerkingsakkoord is bekrachtigd door alle parlementen en verschenen is in het Belgisch Staatsblad.

Het toekomstige beleid zal zowel bestaan uit het verstrengen van de milieu- en veiligheidsvoorschriften, als uit een strengere opvolging en controle van de voorschriften. Dat is een uitvloeisel van de Seveso II-richtlijn. Dit werd nog niet geïncorporeerd, maar het wordt op het terrein wel al toegepast.

Het dient echter nog aangevuld te worden met een MER-VR-decreet. Wat leefmilieu betreft, is dat klaar, maar het omvat ook een aspect van ruimtelijke ordening, zodat we op de input van Ruimtelijke Ordening moeten wachten. Het zal niet eenvoudig zijn om ook dit nog op te nemen in de structuurplanning.

Het toekomstige samenwerkingsakkoord houdt in dat het Vlaams Gewest bevoegd is voor de veiligheid buiten de terreingrens van de Seveso-inrichting, de buurt dus, evenals voor het milieu binnen en buiten de inrichting. De federale overheid zal alleen nog bevoegd zijn voor de veiligheid in het bedrijf zelf. Daarnaast bevatten de Seveso II-richtlijn en het Samenwerkingsakkoord een zeer belangrijke zorgplicht voor de exploitanten van Sevesobedrijven. De exploitant moet alle nodige maatregelen treffen voor de preventie van zware ongevallen en de gevolgen ervan.

Bovendien wordt de bewijslast bij de exploitant gelegd. Hij moet te allen tijde aan de bevoegde overheid kunnen aantonen dat hij de passende maatregelen heeft getroffen. Om te bepalen welke maatregelen nodig en passend zijn moet de exploitant een zeer gedetailleerde risicoanalyse uitvoeren. Daarin moeten zowel normale als abnormale bedrijfsomstandigheden zijn opgenomen. Wat zal er bijvoorbeeld gebeuren als het bedrijf door toevallige omstandigheden stilligt, tijdens het onderhoud, enzovoort? Het is een zware opdracht, die echter essentieel is om de veiligheid te garanderen.

Het is dan aan de overheid om te controleren of de maatregelen die uit de risicoanalyse voortvloeien, worden geïmplementeerd en in stand gehouden. Dit gebeurt op verschillende tijdstippen. Bij het opstellen van het veiligheidsrapport wordt nagegaan in hoeverre het overeenstemt met de risicoanalyse. Ook tijdens de inspecties gebeurt die controle.

Aangezien de zorgplicht algemeen geldt voor alle Sevesobedrijven en aangezien er een grote diversiteit is aan Sevesobedrijven, is een verstrengen van de milieu- en veiligheidsmiddelenvoorschriften alleen maar zinvol indien er een grote nadruk wordt gelegd op opvolging en controle. Ook naar aanleiding van wat er in Nederland is gebeurd, hebben we overleg gepleegd met onze diensten. De belangrijkste conclusie was dat er meer krachten nodig zijn om het op de voet te volgen.

Het is een tweesporenbeleid, waarbij we enerzijds strenger zijn, en anderzijds zorgen dat het beleid ook wordt toegepast. Om dit tweesporenbeleid uit

Dua

te voeren besliste de Vlaamse regering op 27 oktober 2000 tot de aanwerving van vijf bijkomende ambtenaren, drie voor de beoordeling van de veiligheidsrapporten en twee voor de inspecties. Zonodig zullen later nog bijkomende aanwervingen gebeuren. Eén van de grote problemen was dat veiligheidsrapporten nu wel door bepaalde bedrijven worden opgemaakt, maar dat er te weinig ambtenaren zijn om die echt op een grondige manier te evalueren. Vandaar de bijkomende aanwervingen.

Mijnheer Coens, ik wil heel voorzichtig antwoorden op uw bijkomende vraag. Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Enschede hebben we richtlijnen verstrekt aan de administratie. Opslag die vroeger in klasse 2 zat, komt nu in klasse 1, zodat onze Milieu-inspectie er controle over kan uitoefe-

nen. De Milieu-inspectie doet dit regelmatig. Overtradingen worden daarbij geverbaliseerd.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik dank de minister voor haar uitgebreid antwoord. Het is goed dat de Vlaamse overheid de Sevesobedrijven extra in het oog houdt, om na te gaan of de beloofde veiligheidsmaatregelen ook werkelijk worden genomen. Met zulke gevaarlijke producten moet men extra voorzichtig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident is gesloten om 12.30 uur.*
